

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A földtudományok története

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Biológia Geológia
1.3. Intézet	Geológiai
1.4. Szakterület	Geológia
1.5. Képzési szint	Nappali alapképzés (BSC)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Geológia/Geológus
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		A földtudományok története				A tantárgy kódja		BLX0022			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Silye Lóránd docens								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Silye Lóránd docens								
2.4. Tanulmányi év		2	2.5. Félév		4	2.6. Értékelés módja		É	2.7. Tantárgy típusa		Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					11
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70
3.8. A félév összóraszám					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	• az alapvető földtani fogalmak ismerete
4.2. Kompetenciabeli	• szövegértés és a könyvtár használatának ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	• lappal, multimédiás vetítővel és megfelelő szoftverrel (PowerPoint, Word, multimédiás programok) ellátott előadóterem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• lappal, multimédiás vetítővel és megfelelő szoftverrel (PowerPoint, Word, multimédiás programok) ellátott előadóterem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	• a fontosabb etikai alapfogalmak ismerete • a földtudományok történetének fontosabb gondolatértéketi fejezeteinek az ismerete
Transzverzális kompetenciák	• a geológiai gondolkodás fejlődésének megértése • fogalmak új kontextusban való használatának gyakorlata • a kritikus gondolkodás fejlesztése • a tudományos módszerekkel gyűjtött adatok értelmezésének képessége

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• a földtudományának elméleti és gyakorlati módszereinek történeti áttekintése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• alap és specifikus ismeretek elsajátítása az akadémiai kutatások etikáját illetően • a geológiai gondolkodás időbeli változásainak felvázolása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A tudományos munka módszerei és azok etikai problematikájára.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
2. A tudományos irodalom, probléma és kísérlet.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
3. A tudományos kutatás és közlés etikai vonatkozásai.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
4. A tudományos közlemények elkészítésének és publikálásának alapelvei.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
5. Az ókori görög (pl. Arisztotelész, Sztrabón) és római szerzők (pl. Plinius II) és műveik: a földtani gondolkodásmód megszületése	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
6. A középkor földtudományi szakírói: Abu al-Rayhan al-Biruni, Ibn Sina, Shen Ku stb.o	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
7. A földtudományok a kora újkortól a 18. századig: Georg Agricola, Nicolas Steno, William Whiston, Abraham Gottlob Werner, a neptunisták és plutonisták, Georges Buffon és Georges Cuvier stb.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
8. A 19. század: a földtudományok, mint modern tudományág. Az első geológiai térkép megszerkesztése: William Smith kutatásainak és életének története. Charles Lyell és a geológiai alapjai	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
9. Jean Baptiste Lamarck és Charles Darwin. Darwin útleírásának geológiai tanulságai.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
10. A földtudományok 20. századi története: a közvetlen megfigyeléstől a közvetett megfigyelésig. 1.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
11. A földtudományok 20. századi története: a közvetlen megfigyeléstől a közvetett megfigyelésig. 2.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
12. A földtudományos kutatások története Közép Európában: az útleírásoktól a professzionális, intézményesített kutatásokig.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
13. A kolozsvári földtudományi képzés rövid története.	Frontális előadás interaktív elemekkel	2 óra
14. Írásbeli vizsga	Számonkérés-ellenőrzés	2 óra

Könyvészet Born, Ignaz von, 1770. Briefe über mineralogische Gegenstände auf seiner Reise durch das Temeswarer Bannat, Siebenbürgen, Ober- und Nieder-Hungarn im Jahr 1770. Originaltext und Ungarische übersetzung: eredeti német szöveg és első magyar fordítás. Fuchs, Péter, 2014. Milagrossa, Miskolc. Codrea A. V., Morărescu G.-R., Sășăran L., 2011. Aspects of Antal Koch's Activity Depicted by His Correspondence. Philobiblon, XVI, 1: 133-142, Cluj-Napoca. Egyed, Á., Markó, B., Somai, J., Gábos, Z., Kolumbán, J., Németh, S., Szabó, T.A., Péter, M., Péter, H.M., Antal, Á., Benkő, S., Csetri, E., Wanek, F., Gaal, G., Vincze, Z., Sipos, G., Péntek, J., Tonk, M., Kovács, K.G., 2009. Hivatás és tudomány: az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiemelkedő személyiségei. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár. Heller, Á., Berényi, G., 1994. Általános etika. Filum, Budapest. Huică, I.V., 1980. Viața și activitatea lui Ion Popescu-Voitești. Institutul de Geologie și Geofizică, București. Ilie, M., 1957. Figuri de geologi români. Vol. 1: Gheorghe Munteanu Murgoci, Ludovic Mrazec, Ion Popescu-Voitești. Editura Științifică, București. Iso, c D., 2012. Ghid de acțiune contra plagiatului : bună-conduită, prevenire, combatere. Ecou Transilvan, Cluj-Napoca. Moore, R., Allen S., 1956. The Earth we live on : the story of geological discovery: Jonathan Cape, London. Papp, G., Szakáll, S., 2002. A magyar topografikus és leíró ásványtan története: (az ásványtan egyéb területei, valamint az oktatási, kutatási és gyűjteményi háttér áttekintésével). Herman Ottó Múzeum, Miskolc. Silve, L., 2015. Sarmatian foraminiferal assemblages from southern Transylvanian Basin and their significance for the reconstruction of depositional environments. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca. Tămaș, D.M., Schlöder, Zs., Krézsek, Cs., Man, S., Filipescu, S., 2017. Understanding salt in orogenic settings: The evolution of ideas in the Romanian Carpathians. AAPG Bulletin, doi:10.1306/0913171615517088.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A tudományos munka módszerei és azok etikai problematikájára.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
2. A tudományos irodalom, probléma és kísérlet.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
3. A tudományos kutatás és közlés etikai vonatkozásai.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
4. A tudományos közlemények elkészítésének és publikálásának alapelvei.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
5. Az ókori görög (pl. Arisztotelész, Sztrabón) és római szerzők (pl. Plinius II) és műveik: a földtani gondolkodásmód megszületése	Egyéni és csoportos munka	2 óra
6. A középkor földtudományi szakírói: Abu al-Rayhan al-Biruni, Ibn Sina, Shen Ku stb.o	Egyéni és csoportos munka	2 óra
7. A földtudományok a kora újkortól a 18. századig: Georg Agricola, Nicolas Steno, William Whiston, Abraham Gottlob Werner a neptunisták és plutonisták, Georges Buffon és Georges Cuvier stb.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
8. A 19. század: a földtudományok, mint modern tudományág. Az első geológiai térkép megszerkesztése: William Smith kutatásainak és életének története. Charles Lyell és a geológiai alapjai	Egyéni és csoportos munka	2 óra
9. Jean Baptiste Lamarck és Charles Darwin. Darwin útleírásának geológiai tanulságai.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
10. A földtudományok 20. századi története: a közvetlen megfigyeléstől a közvetett megfigyelésig. 1.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
11. A földtudományok 20. századi története: a közvetlen megfigyeléstől a közvetett megfigyelésig. 2.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
12. A földtudományos kutatások története a Kárpát-medencében: az útleírásoktól a professzionális, intézményesített kutatásokig.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
13. A kolozsvári földtudományi képzés rövid története.	Egyéni és csoportos munka	2 óra
14. A szemináriumi dolgozatok értékelése	Értékelés-számonkérés	2 óra
Könyvészet Born, Ignaz von, 1770. Briefe über mineralogische Gegenstände auf seiner Reise durch das Temeswarer Bannat, Siebenbürgen, Ober- und Nieder-Hungarn im Jahr 1770. Originaltext und Ungarische übersetzung: eredeti német szöveg és első magyar fordítás. Fuchs, Péter, 2014. Milagrossa, Miskolc. Egyed, Á., Markó, B., Somai, J., Gábos, Z., Kolumbán, J., Németh, S., Szabó, T.A., Péter, M., Péter, H.M., Antal, Á., Benkő, S., Csetri, E., Wanek, F., Gaal, G., Vincze, Z., Sipos, G., Péntek, J., Tonk, M., Kovács, K.G., 2009. Hivatás és tudomány: az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiemelkedő személyiségei. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár. Heller, Á., Berényi, G., 1994. Általános etika. Filum, Budapest. Huică, I.V., 1980. Viața și activitatea lui Ion Popescu-Voitești. Institutul de Geologie și Geofizică, București. Ilie, M., 1957. Figuri de geologi români. Vol. 1: Gheorghe Munteanu Murgoci, Ludovic Mrazec, Ion Popescu-Voitești. Editura Științifică, București.		

Iso,c D., 2012. Ghid de acțiune contra plagiatului : bună-conduită, prevenire, combatere. Ecou Transilvan, Cluj-Napoca.
 Moore, R., Allen S., 1956. The Earth we live on : the story of geological discovery: Jonathan Cape, London.
 Papp, G., Szakáll, S., 2002. A magyar topografikus és leíró ásványtan története: (az ásványtan egyéb területei, valamint az oktatási, kutatási és gyűjteményi háttér áttekintésével). Herman Ottó Múzeum, Miskolc.
 Silye, L., 2015. Sarmatian foraminiferal assemblages from southern Transylvanian Basin and their significance for the reconstruction of depositional environments. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
 Tămaș, D.M., Schlöder, Zs., Krézsek, Cs., Man, S., Filipescu, S., 2017. Understanding salt in orogenic settings: The evolution of ideas in the Romanian Carpathians. AAPG Bulletin, doi:10.1306/0913171615517088.

- 9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.**
- az előadások tematikája igazodik a kutató- és oktatóhelyek elvárásaihoz
 - gyakorlati és elméleti tudás a földtudományok történetével kapcsolatosan

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Elméleti ismeretek: a bemutatott fogalmak és történeti események ismerete	Írásbeli dolgozat a félév végén	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Egy szemináriumi dolgozat és rövid bemutatója adott tematikával	Gyakorlati vizsga és évközi feladatok	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• gyakorlatok, több, mint 85%-nak (12 gyakorlat) látogatása • az írásbeli dolgozat feladatainak min. 50%-os arányban való helyes megoldása • a gyakorlatokon kapott feladatok átlaga, valamint a gyakorlati vizsga alkalmával kapott feladatlapra a min. 5 osztályzat elérése			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

Nem alkalmazható

Kitöltés időpontja:
 2025.03.26.

Előadás felelőse:
 dr. Silye Lóránd docens

Szeminárium felelőse:
 dr. Silye Lóránd docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
 2025.03.28.

Intézetigazgató:
